

Hranice (okr. Přerov)

Svrčov, parc. č. 1930/1.

Středověk. Vápenka. Vizualní/geodetický průzkum. Uložení nálezu: Ústav archeologické památkové péče Brno, v. v. i.

Lokalizace: WGS-84: 49.5372697N, 17.7477994E

Během povrchového průzkumu torza hradu Svrčov nad údolím Bečvy, vyvolaného pracovníky Mendelovy univerzity v Brně, došlo k objevu dosud neznámé vápenické pece typu Müller 3, pravděpodobně čtyřkanálové (Müller 1976, srov. subtyp 3c; Kos 2015). Pec výrazně obdélného schématu je svou výrobní částí zadlabaná do okružního valu na severovýchodním obvodu fortifikace. V plánu M. Plačka je neúplně znázorněna a pracovně identifikována jako krátký obranný příkop oddělující malé předhradí od vlastního hradu (Plaček 2001, 601–602). Pec má na dně dobře dochovanou substrukci kamenné plenty (karbonská droba) pojené dočervena vypáleným jílem. Na povrchu plenty byly nalezeny kusy suroviny v podobě světle šedých mikritických vápenců, pravděpodobně macošského souvrství. Ty mohly být k peci transportovány, podle směru obslužné komunikace v předpeci, buďto z prostoru vápencových výchozů Velké Kobylanky, nebo nejspíše z okolí Hranické propasti, která je od hradní vápenice vzdálená cca 545 m vzdušnou čarou a je s ní propojená starou úvozovou cestou. K určení původu facie vápenců použitých k výrobě stavebního vápna hradu Svrčov však rozhodně přispěje chemický rozbor, který by mohl naznačit i jiné historické ložisko s přirozeně dostupnou kvalitnější surovinou, které mohlo ležet v dálce až 740 m od zříceniny hradu nedaleko železniční zastávky Teplice nad Bečvou. Stavební kámen, který tvořily jemnozrnné slepence a písčité droby karbonského stáří, byl podle pozůstatků v hradním příkopu (velké kvádrovité bloky) s velkou pravděpodobností lámán v kamenolomech na severním temeni a východním úbočí vrchu Hůrka.

Literatura

Kos, P. 2015: Výzkum vrcholné středověkých vápenických pecí v jižní části Moravského krasu se zřetelem na oblast u Mokrý. *Archeologia technica* 26, 27–68.

Müller, R. 1976: Die Ungarischen Kalkbrennöfen. *Zeitschrift für Archäologie des Mittelalters* 4, 69–82.

Plaček, M. 2001: *Ilustrovaná encyklopedie moravských hradů, hrádků a tvrzí*. Praha: Libri.

Summary

A hitherto unknown lime kiln was discovered during a surface survey of the remains of Svrčov Castle (Hranice cadastral area, Přerov District). The kiln of a distinctive rectangular shape was dug into the rampart at the north-eastern side of the castle fortification.

Petr Kos

Hulín (okr. Kroměříž)

„Hřebavec před dráhou“.

Středohradištní období (RS3). Sídliště. Plošný odkryv. Záchranný výzkum. Uložení nálezu: Muzeum Kroměřížska, p. o.

Lokalizace: WGS-84: WGS-48: 49.3030703N, 17.4436711E

Pokračování prací při rozšíření ložiska těžby šterkopísků v roce 2022 přineslo zjištění pouze jediného zahloubeného objektu z raného středověku. Monitoring skrývkových prací zde probíhá dlouhodobě (Geislerová, Parma eds. 2018, 231; Fojtík,

Popelka 2020) a vyjma roku 2014, kdy byla přeložkou Němčického potoka v severní části polní trati „Hřebavec před dráhou“ zasažena část zaniklé středověké vesnice (Popelka 2015), každoročně přibývají v nově skrytých plochách v severozápadní části hulínského těžebního prostoru pouze jednotlivé, prostorově velice rozptýlené objekty.

Literatura

Fojtík, A., Popelka, M. 2020: Hulín (okr. Kroměříž). *Přehled výzkumů* 61(2), 151–152.

Geislerová, K., Parma, D. (eds.) 2018: *Výzkumy – Ausgrabungen 2011–2016*. Brno: Ústav archeologické památkové péče Brno.

Popelka, M. 2015: Hulín (okr. Kroměříž). *Přehled výzkumů* 56(2), 261–262.

Summary

During the expansion of the mining area of the gravel pit in Hulín, ‘Hřebavec před dráhou’ field (Kroměříž District), one feature from the Middle Hillfort Period was excavated.

Miroslav Popelka, Martin Paulus, Radka Popelková

Hýsly (okr. Hodonín)

„Šepruny“, parc. č. 997.

Středověk. Tvrz/hrádek. Povrchový sběr. Průzkum. Uložení nálezu: Ústav archeologické památkové péče Brno, v. v. i.

Lokalizace: WGS-84: 49.048522055, 17.178618605

V březnu 2022 byl na základě veřejně dostupné mapy povrchu (ČÚZK) lokalizován v místě kóty 304 v polní trati „Šepruny“ kruhový útvar, po jehož ověření v terénu bylo možné konstatovat reliktu zemního kruhového opevnění zaniklého feudálního

Obr. 36. Hýsly. Ortofoto místa s vegetačními příznaky zaniklého feudálního sídla. Foto R. Bíško.

Fig. 36. Hýsly. Orthophoto of the site with vegetation marks showing the former feudal seat. Photo by R. Bíško.